

WERKNEMER CIVIEL

Pensioenaanspraken verjaren niet?

Een veelvoorkomend geval in de pensioenpraktijk is dat van de werknemer die er op late datum pas achterkomt dat er geen of minder pensioenaanspraken zijn opgebouwd terwijl hij meent daar wel recht op te hebben. Een pensioenfonds of verzekeraar die de werknemer niet of voor minder pensioen in de boeken heeft staan beroept zich dan in veel gevallen op verjaring. De stelling is dan dat de werknemer te laat is met zijn claim dat de pensioenaanspraken te laag zijn. Op 3 februari 2012 deed de Hoge Raad een belangrijke uitspraak over de (on)mogelijkheid voor pensioenuitvoerders om een beroep te doen op verjaring. Hij oordeelde dat een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds zich niet kon beroepen op verjaring van de pensioenopbouw, indien de werknemer voldoet aan de voorwaarden van het pensioenreglement.

Commentaar

Een deelnemer aan het bedrijfstakpensioenfonds in de bouw (Bpf Bouw) claimde pensioenaanspraken voor een langere periode dan het Bpf Bouw heeft geadmineistreerd. De werkgever heeft de pensioenpremies bij de deelnemer ingehouden maar niet afgedragen aan het pensioenfonds. Het pensioenfonds beroept zich op verjaring (3:307 BW). De werknemer vordert in 2002 pensioenaanspraken vanaf 1988. Het pensioenfonds stelt dat die vordering deels is verjaard en dat de pensioenaanspraken destijds niet zijn toegekend. De werknemer bestrijdt dat de aanspraken verjaard zijn. Het pensioenfonds stelt dat de pensioenaanspraak een vermogensrecht is dat kan verjaren. De pensioenaanspraak ontstaat volgens het pensioenfonds nadat het die pensioenaanspraak heeft toegekend.

De Hoge Raad gaat daar niet in mee. Het oordeelt dat de pensioenaanspraken van de werknemer rechtstreeks voortvloeien uit het pensioenreglement. Het toekennen van de pensioenaanspraken is een administratieve handeling van het pensioenfonds. Van verjaring is geen sprake omdat er geen geven of een doen is als bedoeld in artikel 3:307 BW. Administratie van de pensioenaanspraken is geen voorwaarde uit het pensioenreglement om pensioen op te bouwen. De werknemer heeft recht op die aanspraken, los van de administratie, zo is de gedachte. Daarom is de vordering van de werknemer een verklaring voor recht.

Van belang in deze zaak is (1) dat sprake is van een verplichtgestelde pensioenregeling en (2) dat de werknemer op grond van het reglement deelneemt. Het eerste aspect is van belang omdat de verplichtstelling en het pensioenreglement de status van wetgeving hebben. Het tweede element (deelnemerschap op basis van het reglement) is van belang omdat werknemers die op grond van het reglement pensioen opbouwen daar dus in zekere zin op grond van de wet recht op hebben.

Voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds lijkt een beroep op verjaring hiermee verder weg dan ooit. Een creatieve gedachte kan zijn om het pensioenreglement zo vorm te geven dat slechts wordt deelgenomen indien de premie is betaald aan het pensioenfonds. Ook die route stuit op juridische bezwaren. Verplichte bedrijfstakpensioenfonds kunnen zich vrijwel nooit beroepen op het adagium geen premie, geen recht. Zij hebben een onderzoeksplicht en moeten er voor zorgen dat de premies worden geïncasseerd. De onbeantwoorde vraag uit het arrest is of ondernemingspensioenfonds of verzekeraars wel de voorwaarde kunnen stellen dat er geen deelname is indien er geen premie wordt afgedragen aan de pensioenuitvoerder.

Conclusie

Het arrest van de Hoge Raad maakt duidelijk dat het voor pensioenuitvoerders moeilijk wordt om een beroep te doen op verjaring. Indien werknemers zich achteraf melden en deelnemer zijn op grond van het reglement of dat er te lage pensioenaanspraken zijn geadmineistreerd kunnen zij claimen. Voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds lijkt een beroep op verjaring verder weg dan ooit. Ondernemingspensioenfonds en verzekeraars zullen wellicht proberen hun reglement aan te passen zodat minder snel voldaan is aan de voorwaarden voor deelname. Het wordt hoe dan ook makkelijker voor werknemers om hun pensioenaanspraken tijdens de opbouwperiode te claimen. Overigens kan een claim jegens een pensioenuitvoerder voor het doen van een pensioenuitkering niet verjaren zolang de pensioengerechtigde in leven is. Dat staat nu al in de Pensioenwet (artikel 59). Werknemers met pensioenclaims uit het verleden (althans hun oplettende adviseurs) zullen het arrest verwelkomen.

Mr. dr. Mark Heemskerk
VU Expertisecentrum Pensioenrecht
Pensioenadvocaat Houthoff Buruma

Lezersoproep! PraktijkAlert

De redactie roept lezers op om praktijkvragen voor te leggen. Deze kunnen gemaild worden naar pensioenalert@akkersmans.nl. De meest belangwekkende vraag zal in het eerstvolgende nummer worden besproken.